

Vielä kansallisuuskysymyksestä

Kirj. A. B. Mäkelä

Kun tämän vuotiseen Amerikan Työväen Kalenteriin kirjoitin "Muutamia mietteitä pienten kansojen tulevaisuudesta", en tietysti tarkottanutkaan tyhjentävästi käsitellä niin laajaa ja monipuolista ainetta kuin kansallisuuskysymystä. Tarkotukseni oli saattaa asia yleisemmän huomion ja perusteellisemmän keskustelun alaiseksi meikäläisissä toveripiireissä. Siihen keskusteluun olin aikonut ottaa osaa ja vasta silloin tarttua asiaan varsinaisesti meikäläiseltä — s. o. työväen luokkataistelun — kannalta. Edellisessä kirjoituksessani olin sitä käsitellyt vain muutamilta yleisinhimillisiltä näkökannoilta. Odotin kiivaita vastaväitteitä, samanlaisia kuin parikymmentä vuotta takaperin olin kohdannut Suomessa, jos milloin yritin suljetussa toveriseurassa näitä minussa yhä enemmän vallalle pyrkiviä vakauksia ilmoitua; en kyennyt niille silloin herättämään vastakaikua, tuskin ymmärtämystä, enkä sentähden rohjennut yrittääkään niitä mielipiteitäni ajaa julkisuudessa. En olisi niille saanut vähintäkään tunnustusta. Niinpä nyt odotin "tappehua" täälläkin, ja siltä varalta jätin terävimmän "puukon" hihaani. Mutta maailma näkyy menneen eteenpäin. Sitäpaitsi, aivan luonnollisista ja helposti ymmärrettävistä syistä on meidän suomalaisissa toveripiireissä täällä Amerikassa suotuisimmat edellytykset kansallisuuden puitteista vapautuvalle ajattelulle kuin mitä vanhassa maassa oli.

Ainakin on tov. T. Tainio samaan Kalenteriin kirjoittanut seuraavat minua erityisesti ilahuttavat lauseet:

"Täällähän väitetään, ettei pienillä kansoilla ole mitään merkitystä, että sen parempi mitkä pikemmin ne sulautuvat ympärillä oleviin suurempiin, välittämättä siitä, että pienet maat, kuten Sveitsi, Tanska, Ruotsi, Norja, Hollanti ja Australiian valtiot kelpaavat monessa suhteessa suuremmille esimerkiksi. Mitä taas Suomi olisi, jos se olisi sitä miksi sen kanssa tahtoisi ja kykenisi sen tekemään, jos se itse saisi asiansa määrätä ja hoitaa, siitä lienee turhaa puhua, mutta varmaa kuitenkin on, että sen laisäädäntä ja olot herättäisivät koko maailman huomiota."

Jos tov. Tainio ei liiottele, niin täällä on tovereita, jotka ovat jo pitkän harppauksen edellä minusta. Minä en vielä ole väittänyt, "ettei pienillä kansoilla ole mitään merkitystä, että sen parempi mitkä pikemmin ne sulautuvat ympärillä oleviin suurempiin". En nytkään väitä juuri sitä. Kalenterissa jollekin kirjotuksessani koetin vain päästä selville siitä, mihin suuntaan kapitalistinen maailmankehitys näyttää kulkevan pienten kansojen tulevaisuuteen nähden. Varsin vähä emätin puhua siitä, mikä minusta olisi "parempi" taikka pahempi. Päinvastoin oli tarkotukseni osoittaa, että on jotensakin yhdentekevää mitä minä tai joku muu, jopa kokonaiset pienet kansat, ajattelevat ja pitävät suotavana — maailma murjoo ne mieleisikseen, suurestikaan välittämättä niiden tunteista tai ihanteista. Kirjotuksessani oli ainoastaan ohimennen viitattu siihen mikä.

tässä mielestäni olisi suotavaa. Selvimät näistä viittauksista olivat aivan kirjoitukseni lopussa: "Viekö tämä kehityssuunta oikeille vai väärille perille tulevaisuus ratkaiskoon. Minä puolestani luulen sen johtavan koko ihmiskunnan yhtenäisempään, yhtärintaisempaan edistykseen kuin kansallisuuksien eristämisaate. — — Kapitalismilla näyttää olevan suuriarvoinen historiallinen tehtävä eri kansallisuuksien yhteenliittämässä, veljestyttämässä ja sulattamisessa, vaikka keinot ovat arveluttavat."

Näitä viittauksia olisi kuitenkin sietänyt yksityiskohtaisemmin selostaa, sillä asia on meille mitä tärkein juuri nykyhetkellä. Olin toivonut vastaväittäjien avulla saavani siihen kiinnitetyksi yleisempää huomiota, ennenkuin jatkan. Mutta mikäli tiedän, ei ketään vastaväittäjää ole ilmestynyt. Tov. Tainionkaan lausunto ei ollut syntynyt minun kirjoitukseni johdosta, sillä molemmat ilmestyivät yht'aikaa. Koska tov. Tainiolla kuitenkin näyttäisi olevan sekä halua että sisua ryhtyä vastaväittäjäksi, kun tulisi sille tuulelle, otan paremman lähtökohdan puutteessa, hänen letkauksensa johdosta vielä puhuakseni

niistä pienten kansojen saavutuksista.

Ne todella ansaitsevat huomiota. En sitä oikeastaan kieltänyt viime kirjoituksessanikaan. Koetin vain herättää sitä ajatusta, että esim. meidän suomalaisten suhteen nuo saavutukset olisivat voineet olla vielä paljoo suuremmat, jos ei kansamme henkisiä kykyjä olisi turhanpäiten tuh-

lattu ylivoimaisiin eristyneisyys-harrastuksiin, ja että noista saavutuksista olisivat voineet päästä osallisiksi paljoo laajemmat kansankerrokset, jos väestön alkeisopetuksessa olisi noudatettu samansuuntaista kansainvälisyyteen pyrkimystä kuin valtakunnan oppikouluissa.

Mutta otetaanpa nyt ensiksi nuo tov. Tainion mainitsemat pienet vieraat maat ja tarkastelemaan niiden saavutuksien salaisuutta. Niistä ovat ehkä ensimmäiselle kunniasijalle asetettavat Tanska, Ruotsi ja Norja jo siitäkin syystä, että olen viime aikoina lukenut kirjoituksia, joiden mukaan noista pohjoisista maista on tästäpuolin odotettava "Europan aivoja", kun entiset ovat kuiviin juosseet vallihautojen liejuun. Sen odotuksen tueksi oli lueteltu joukko skandinaavialaisia suurnimiä, tiedemiehiä, kirjailijoita ja taiteilijoita. Olipa joukon jatkoksi satunut joku sivullinenkin, kuten iislantilainen kuvanveistäjä Thorvaldsen ja suomalaiset Sibelius ja Aino Ackte. Tarpeina kai menivät. Skandinaavian maista sopii varsin hyvin puhua yhtenä ryhmänä. Niillä on koko pitkälti samanlaiset maantieteelliset ja ilmastosuhteet, samat elinkeinot, melkein sama kansa, yhtäläinen, vieläpä suuressa määrässä yhteinen historia ja sivistyselämä, ja nykyisetkin valtiolliset ja yhteiskunnalliset olot jokseenkin samat. Viljelyskelpoista maata on niissä itsekussakin verraten vähän; sentähden täytyy harjottaa intensiivistä (tehokasta eli voimaperäistä) viljelystä, joka nykyisin vielä menestyy parhaiten pikkuviljelyksenä karjanhoidon yhteydessä, omistajan itsensä ja hänen kotiväkensä työllä. Kai-

killä on runsaasti merenrantaa, hyviä satamia ja mainio pääsy merelle. Siksi ovat kalastus, merenkulku ja kauppa mitä tärkeimpiä elinkeinoja. Lisäksi tulee, tätä nykyä enimmäin Ruotsissa, puutavaraliike ja vuorityö. Mutta teollisuus on vasta alussa, muuttumassa kotiteollisuudesta tehdasteollisuudeksi. Niinpä ei teollisuuskapitalismin rappeuttava vaikutus ole ehtinyt kansan elinvoimaa tuhota, vaan työväestö kykenee vielä taistelemaan kohtaloansa vastaan.

Noin tuhannen vuotta takaperin, kun näistä kansoista alkaa olla luotettavia tietoja, ne olivat rohkeita merirosvoja, jotka polttaen, murhaten ja ryöstäen hävittivät Europan rannikoita Vianmereltä Välimeren perukoille, puhumattakaan Itämeren ja sen lahtien ympäristöistä; tunkeutuivatpa Venäjän virtoja myöten aina Mustallemerelle saakka. Perustivat noilla retkillään siirtoloita ei ainoastaan Suomen ja Viron, vaan Ranskan, Englannin, Irlannin ja Skotlannin rannikoille ja saaristoihin, Iislantiin, Gröönlantiin, vieläpä pistäisivät Amerikankin mantereella puolituhatta vuotta ennen Columbusta. Näiltä retkiltä tuotiin senaikaisiksi hyvin tuntuja rikkauksia, niistä ehkä arvokain ja tärkein osa ollen orjia, joilla teetettiin työt, ettei herrojen tarvinnut kotosalla ollessa muuta kuin huvitella, ryypiskellä ja rallatella. Niin harjotettiin näissä maissa laulua, runoutta ja taideteollisuutta, yhtä ja toista tieteen tapaistakin, kun sensijaan meidän esi-isämme ja muut aikalaiset, joita he tuontuostakin kävivät ryöstöretkillä tervehtimässä, saivat kesät talvet samoilla metsiä ja vesiä,

löytääksensä särvintä niille niukoille eväille mitä kaskenpolton ja kuokkimisen avulla voivat kisko^a esim. Suomen kivikkomäistä.

Skandinaavialaisten kansojen suhteellinen etevämyys on siis ikivanhaa perua. Se aiheutui heidän suuresta liikkuvaisuudesta ja tutustumisestaan vieraihin maihin ja kansoihin, vaikkapa vain ryöstötarkoituksessa. Kun oli helppo käydä noutamassa varallisuutta ja orjia muualta, säilyi oman maan köyhempiin väestö verraten itsenäisenä, vapaana ja vapautta rakastavana. Maan alkuväestö oli maata valatessa joko hävitetty sukupuuttoon tahi karkotettu kauas pohjan tuntureille, sillä sinä aikana ei vielä ollut osattu käyttää ihmistyötä edullisesti ja kun oma väestö oli arkaa vapaudestaan, ei näissä maissa koskaan saatu voimaan varsinaista maaorjuutta. Tanskassa tosin yritettiin, mutta liian myöhään, joten sitä ei kestänyt kauan, eikä se silloinkaan ollut paljoa pahempaa kuin Suomessa ihan viime aikoihin asti säilynyt torppariorjuus. Tulevaisuus on näyttävä, missä määrin kapitalismin nälkäruoska pystyy näiden kansojen selkärankaa murtamaan.

Vanhain helleenien taiteellisia ja tieteellisiä saavutuksia olemme ihailleet vieläkin enemmän kuin skandinaavialaisten kansojen. Niillä on paljo yhtymäkohtia: merenkulkuun, kauppa-ryöstöön ja vierailta kansoilta oppimiseen sovelias asema, kansallistuntoa kohottavat siirtokunnat, vapauden rakkauts ja taisteluhalu. Heidän hyvinvointinsa perustui, ryöstösaaliin ja kauppavoittojen ohessa orjatyölle, etupäässä maaorjuudelle. Se

teki mahdolliseksi Kreikan ihanat taideteokset ja syvälliset filosofiat. Mutta sama orjuuspa se pääasiassa vei perikatoonkin vanhan Kreikan kaikkine kauneuksineen ja sivistyksineen. Senaikaista orjaa nuo ihanuudet eivät tainneet kovinkaan suuresti ilahuttaa.

Nykyaikainen työn raskaan raataja ei myöskään paljoa hyödy Öhlenschlägerin lauluista, Björnsonin ja Ibsenin draamoista, Thorvaldsenin veistoksista, Sibeliuksen sävellyksistä j. n. e. Harvoin niitä hänen saatavillensa tarjotaan, ja vaikka tarjottaisiinkin, niin ainoastaan muutamilla kehittyneimmillä on edellytyksiä niistä nauttia. Työläisvaistoja vastaan niistä huokuu sama uhitteleva, verinen vääräys minikä esikaupunkien ryysyläinen näkee kurkistelevan keskikaupungin marmoripalatsista. Toisten kansojen sortamisesta, ryöstöstä ja orjuutuksesta johtunut jonkun erittäin suotuisaan asemaan sattuneen pienen kansan edistyneisyys "kelpaa monessa suhteessa suuremmille esimerkiksi" — juuri samalla tavalla kuin meidän noudatettaviksemme kelpaavat Rockefellerin ja Morganin viehättävät esikuvat.

Eräitä vastakohtia.

Miks'eivät monet paljoa voimakkaammat vanhat sivistyskansat, kuten böömiläiset, puolalaiset ja unkarilaiset, ole päässeet pitemmälle edistymään, eivätkä edes ole voineet säilyttää valtiollista itsenäisyyttään? Sen tähden, että niillä on epäedullinen maantieteellinen asema: suljetumpi kansainvälisyyden heittävältä vaikutuksilta, ja ympärillä voimakkaammat naapurit,

joita ei käy ryöstäminen. Riisto on jo ammoisista ajoista täytynyt koko painollaan kohdistaa oman kansan köyhempiin kerroksiin, jotka siitä syystä ovat vajonneet eläimelliseen tylsyyteen, ja niin on kansan elinvoima murtunut.

Hollanti, jonka tov. Tainio myös ottaa esimerkiksi pienten kansojen saavutuksista, on sekä kalastuksen että kaupan suhteen harvinaisen edullisella paikalla. Se olikin aikoinaan Europan mahtavin merivalta, kunnes Englanti vihdoin pääsi voitolle. Niiltä ajoilta sillä on jälellä maailman ehkä rikkaimmat siirtomaat, joiden pinta-ala on yli 60 kertaa nykyistä Hollantia suurempi ja asukasluku noin 7 kertaa niin suuri kuin itse emämaan väkiluku. Siirtomaatuotteillaan hollantilaiset harjoittavat sangen edullista kauppaa, välittäen niitä etupäässä Keski-Europan maihin. Siirtomaitten pakanoita riistämällä siis maahan valuu rikkauksia, joiden nojalla muutamat voivat kehittää henkisiä kykyjään hyvinkin korkealle, vaikka oman köyhälistön annetaankin melkein rauhassa etsiä elantonsa maasta ja merestä.

Sen rajanaapuri, toinen pieni maa, Belgia, on myös ikivanhoja Europan markkinapaikkoja. Pienviljelys sielläkin oli ennen nykyistä sotaa kukoistavalla kannalla, samoin kuin Hollannissa, ja läpikulkukauppa oli samaten hyvin tuottava. Sitä vastoin oli sen siirtomaa-yritys (Kongo) vasta kokeilun alaisena, mutta sen kaivanto- ja tehdasteollisuus oli täydellisesti nykyaikaisen kapitalismin kynsissä, ja se oli jo ehtinyt siinä määrin "kehittää" kansan työtätekevät

luokat mieleisikseen, etteipäs tov. Tainio välittänyt suosittaa tätä pientä maata "suuremmille esimerkiksi", vaikka meidän kansainvälinen sosialistitoimistommeekin on ollut siellä.

Tässä välissä sopii mainita vielä muuan pieni kansa, jolla on vähintään yhtä edullinen maantieteellinen asema kuin Skandinaavian mailla, jolla on ollut loistava menneisyys — ollut merien valtiias hetken aikaa sek in ja hie man yrittänyt kauniitten taiteitten alalla. Se on Portugali. Silläkin on aikoinaan ollut paljoa laajenmat siirtomaat kuin itse emämaa, ja sillä on vieläkin muutamia arvokkaita siirtomaita. Mutta siltä puuttuu niin mukavia myyntialueita Europassa kuin Hollannilla ja Belgiassa on. Vaikka siellä nyt on olevinaan tasavaltainen valtiomuoto, on Portugali nykyään Europan vähemmän edistyneitä maita.

Suomi ja Sveitsi ovat Europan pienistä sivistysmaista ainoat, joiden edistyneisyyden ei voi sanoa perustuvan toisten kansojen ryöstöön. Mitä suomalaiset aikoinaan lienevät lapinkäynti- ja muilla ryöstöretkillään hyötyneet tahi voitokkaista sodista saalista tuoneet, sen ovat naapurit heiltä monin kerroin ottaneet takaisin, hävittäen tuontuostakin suuret alat maata antioksi. Tänäkin päivänä on Suomen kansan suuren enemmistön taloudellinen asema arveluttavan heikko, nälkäräjällä ja sen alapuolella; kansanvalistus on vasta pahasesti alulla; taiteen ja tieteen kukkas et vielä jotensakin kainoja. Mutta toiselta puolen on siellä kapitalismikin siksi kehittänyt, että kansalla on vielä vastustuskykyä. Suomella kuitenkin on paljoa paremmat edelly-

tykset kehittyä kapitalistiseksi tehdasteollisuusmaaksi kuin Sveitsillä. Sveitsin kuuluisa kello- ja pitsiteollisuus on perin uuttavaksi hiutusjärjestelmäksi muodostunutta kotiteollisuutta, vaikka onhan siellä hyvin korkealle kehittynttä tehdasteollisuuttakin.

Sveitsi ei ulotu mereen, jonkatähden sen asukkaita ei voi liikkuvaisuudessa verrata merikansoihin. Entisaikojen halutuimpina palkkasotureina heidän nuoret miehensä kuitenkin tuivat laajalti näkemään maailmaa ja toivat kotimaahan tuntuvasti varallisuutta. Sitäpaitsi ovat he jo kotioloissaan kansainvälisiä, heillä kun on kolme jotakuinkin tasaväkistä kansallisuutta; heidän tasavaltansa presidenttinä on vuorovuosin saksalainen, ranskalainen ja italialainen, huolimatta valitsijain voimasuhteista. Lisäksi houkuttelevat heidän suurenmoiset alppimaisemansa joka vuosi lukuisasti matkailijoita kailta maailman ääriiltä. Ne ovat varakasta väkeä, ja niiden kyniminen on maan tärkeimpiä tulo lähteitä. Se nyt ei ole aivan pohjolan viikinkien elinkeimoon verrattavaa ryöstöä, vaan hienostuneempaa; täytyy pitää se raja, ettei matkailijoita kokonaan karkoteta liian julkeilla ryövärihinnoilla. Sievästi vain pistetään hotellilaskuihin esim. senkin seitsemät paikalliset verot. Tänä nään siinä on joku pikku summa poliisiveroa; jos sitä kummastellet, selitetään, että "poliisihan valvoo teidän turvallisuuttanne yhtä hyvin kuin meidänkin". Tuotapa et ollut tullut ennen ajatelleeksikaan: maksettavahan se tietysti on. Huomenna vaaditaan palokuntaveroa; "varjeleehan palokunta teitä

ja teidän tavaroitanne yhtä hyvin kuin meitäkin". J. n. e. Noita veroja riittää vähintään yhtä kauan kuin matkailijalla kärsivällisyyttä. Jos kyllästyneenä muutat kaupunkia, saat alkaa kaikki uudestaan.

Edelläolevasta selvenee meille muutamia noiden Euroopan edistyneimpäin pienten kansojen etevämmyyden yhteisiä piirteitä. Ne ovat kaikki suhteellisesti pikkueläjä-väestöä, jota teollisuus-kapitalismi syystä taikka toisesta — pääasiallisesti sentähden, että luonnolliset edellytykset näihin asti ovat muualla olleet houkuttelevammat, — ei vielä ole ehtinyt nujertaa. Ne ovat tavallista enemmän olleet kosketuksissa toisten kansojen kanssa, josta niiden näköpiiri on avartunut. Vielä on maantieteellinen asema sekä taistelu- ja merimieskunto tehnyt niille mahdolliseksi hyötyä toisten kansojen tuttavuudesta joko suoralla ryöstöllä ja orjanpidolla tahi kauppa-voitolla ja muulla tavoin verottamalla. Joku ehkä haluaisi tähän lisätä, että ne kaikki ovat uskonnoltaan protestanttisia, kun sitävastoin enimmäkseen takapajulla olevat Euroopan kansoista ovat roomalais- ja kreikkalaiskatolilaisia. Minusta se seikka on kuitenkin luettava seurauksiin eikä syihin. Kun väestö ei ole aivan äärimmäisessä kurjuudessa, on sitä vaikea alistaa kaikkein pimeimpään pappisvaltaan; sille täytyy uskonnoksi jotain jota jotakin vähemmän sakeaa taikauskon muotoa.

Ennenkuin jatkan, täytyy ottaa käsiteltäväksi eräitä toisia, minun ajatuksilleni nähtävästi

vastakkaisia mielipiteitä.

Puoluelehdissämme on otsak-

keella "Rauhan valmistelut", тов. Karl Kauskyn mielipiteinä julkaistu lausuntoja, joita en voi jättää tässä yhteydessä koskettelematta. En tiedä, onko noihin lausuntoihin vaikuttanut ja minäkö verran se seikka, että ne ovat kulkeneet sensuurin läpi.*) Siinä muodossa kuin ne nyt esiintyvät, olisi tämä nykyaikaisen sosialismin pääteoreetikko jo tykkänään luopunut sosialismin kansainvälisyydestä. Hän näkee historian kehityskulussa ainoastaan pyrkimyksen kansojen itsenäisyyteen. "Sata vuotta sitten olivat porvaristo ja liberalismi sen edustajina. Nyt on sellaisena köyhälistö ja sosialidemokratia". — Valitettavasti onnistui porvariston kiihottaa sotivien maitten köyhälistö ja sosialistienkin enemmistö hetkeksi unhottamaan sosialidemokratian pääperusteen:

*) Kauskyn mielipiteinä julkaistu kirje "Rauhan valmisteluja" ei ole lähimainkaan luotettava. Amerikan lehtiin se lienee lainattu Suomen lehdistä, jotka varmastikin sen ovat saaneet Venäjän lehdistä. Mikäli viime aikaiset tiedot kertovat, on Venäjällä eräät sosialistit, n. s. Lenin'in ryhmä, oikein ammatikseen ryhtyneet vääräntoimintaan Kauskyn lausuntoja. Syytä tähän kerrotaan olevan sen, että ennen sotaa Kausky asettui vastustamaan puoluehajaannusta Venäjän sosialidemokraattisessa työväenliikkeessä ja vakavasti puhui puolueyhentäisyyden puolesta. Puoluetta hajottavat ainekset, jotka ryhmittyvät Lenin'in ympärille, kimpaantuivat tästä silmittömästi Kauskylle ja nyt tilaisuuden saadessaan tekevät kaikkensa, saattaakseen Kauskyn mitä epäedullisempaan valoon, vääräntoimilla hänen lausuntojaan, Kauskyn voimatta niitä oikeista. Tämän kautta toivoo ryhmä paremmin saavansa jatkaa puoluehajotustyötään sekä saavansa eräitten puoluepiirien silmissä itselleen enemmän "vallankumouksellisuus"-mainetta. Tämä saattaa venäläisiä lähteistä saadut Kauskyn "lausunnot" kaikkea muuta kuin luotettaviksi. — "Säkenien" toim. huom.

kansainvälisen luokkataistelun, ja niin sitä ollaan kunkin maan kapitalistiluokan mieliksi taas toistensa kurkuissa, palautuen ei vain sadan vuoden takaisen liberalismin, vaan vuosituhansien takaisen raakalaisuuden asteelle. Mutta se ei ole sosialidemokratian tarkotusperiä.

Uuden teoriansa tueksi on тов. Kautsky keksinyt ihannevaltion, jossa kaiken muun autuuden lisäksi vallitsee — taloudellinen sopusointukin. Se on luullakseni laatuaan ainoa sosialistiteoreetikon tekemä löytö. Hän näet selittää, että kansanvalta ja kansojen itsenäisyys "täydellisimmin toteutuu

ainoastaan kansallisessa valtiossa, valtiossa joka on kokoonpantu yhdestä ainoasta kansallisuudesta, missä vain puhutaan yhtä kieltä, eikä kansallisuuksien valtiossa. Nykyinen tuotantotapa tekee ihmisten välisen kanssakäymisen yhä kiinteämmäksi. Valtion eri osat joutuvat taloudelliseen ja valtiolliseen sopusointuun keskenään. Mitä enemmän sisälliset rajat häviävät, mitä enemmän kaikki valtion kansalaiset puhuvat samaa kieltä, sitä voimakkaammin voi taloudellinen, henkinen ja valtiollinen elämä edistyä. Mutta tässä kohoo myös alimman luokan osanotto henkiseen ja valtiolliseen elämään, mikä merkitsee jokaisen kansallisuuden lujuuttamista.

"Kansallisessa valtiossa yhtyvät molemmat tarkoitukset ja vahvistavat toinen toisensa. Kansallisuuksien valtiossa sattuvat ne vastakkain, ilmenevät valtiossa olevien kansallisuuksien katkeroitteutuksena toinen toislaan vastaan, vaikuttavat lamaauttavasti taloudelliseen ja valtiolliseen elämään sitä voimakkaammin mitä enemmän kehitys edistyy.

"Ollisi senvuoksi hirveä askel taaksepäin, jos joku suurista kansallisista valtioista, jotka ottavat osaa sotaan, käyttäisi mahdollista voittoaan yhdistääkseen itseensä vieraan kansallisuuden aluetta ja siten kansallisesta valtiosta muuttuisi kansallisuuksien valtioksi. Se olisi suuri onnettomuus ei vain voitetuille, vaan itse voittajalokin."

Lorun lopuksi siis tuo "kansallinen valtio" ei enää olekaan mikään ihannevaltio, vaan niitä on jo olemassa vaikka kuinka paljon ja niissä tietenkin "taloudellinen ja valtiollinen sopusointu" toteutettu. Ainakin ovat nykyiset sotaikäyvät maat "suuria kansallisia valtioita", jotka nyt ovat vaarassa "muuttua kansallisuuksien valtioiksi", jos rauhanneuvottelut anastavat toisiltaan vierasta aluetta. Esim. Venäjä — jos se nykyisten 140:n sangen epäsointuisten kansallisuuksiansa lisäksi anastaa Itävallalta Galitsian ruteenilaisineen kaikkineen, muuttuu sillä kertaa kansallisesta kansallisuuksien valtioksi. Tahi Itävalta — jos hatarasti koossapysyvään valtioruumiiseensa yhdistää entisten lisäksi jonkun määrän serbialaisia, vasta silloin astuu onnettoman askeleen. Tahi Brittiläinen valtakunta, joka irlantilaisineen, boereineen, hinduineen, maorjineen, malaijilaisineen, papualaisineen ja vaikka minkä näköisine neekereineen nyt on niin sopusointuinen kansallinen valtakunta, alkaisi hetipaikalla käydä perikatoansa kohden, jos siihen vielä liitettäisiin joku verraten vähäpätöinen Saksan siirtomaa! Koko tuo teoria on niin paikkansapitämätön, että se tosiaan tuntuu preussilaisen sotasensuurin eikä ollenkaan Karl Kautskyn aivoista lähteneeltä. Pitäisihän тов. Kautskyn, joka itse on tsekkiläinen, liiankin hyvin tietää, ettei edes Saksa suinkaan ole mikään ihanteellinen kansallinen valtio. Baijerilaisten ja preussilaisten välinen ristiriita ei ole paljoakaan pienempi kuin mikä tavallisesti vallitsee aivan eri kansallisuuksien välillä. Itäisissä maakunnissa asuva puolalainen kansanaines,

samoin kuin Slesvig-Holsteinin tanskalaiset ja Elsas-Lotringin ranskalaiset ovat kaikista saksalaistuttamisyrittäyksistä huolimatta — ja ehkäpä etupäässä juuri sellaisten pakkotoimenpiteitten takia — kaikkea muuta kuin sopusointuisia valtakunnan osia. Semmoisten "vieraitten aineitten" poistaminen Saksan valtioruumiasta, luovuttamalla niiden asuma-alueet takaisin niille naapureille, joilta ne ovat väkivaltaisesti anastetut, pitäisi päinvastoin juuri kansallisuuskokoukselta olla mitä terveellisin leikkaus. Mutta, kuten sanottu, tällä kertaa emme ole tekemisissä tov. Kautskyn entisen johdonmukaisuuden kanssa, vaan jonkun muun.

Niinkuin Kalenteri-kirjotuksessani perusteellisemmin osotin, ei mistään puhtaasti "kansallisista valtioista" ollenkaan voida puhua, paitsi kansojen varhaisimmilla lapsuusasteilla. Siitä täytyy olla selvillä jokaisen vähemmänkin tarkkanäköisen havaitsijan kuin tov. Kautsky on, käyttäessään omia silmälasejaan.

Vaikka hänen teoriansa "taloudellisesta ja valtiollisesta sopusoinnusta" ei tarkoittaisikaan mitään muuta kuin se valtiollinen ja taloudellinen kokonaisuus — nykyisen tuotanto- ja omistusjärjestelmän vallitessa mahdollisimman epäsointuinen kokonaisuus — jonka minä selitin muodostavan niinsanottuja "kansallisuuksia" mitä sekavimmista aineksista, ovat hänen väitteensä tällaisten "kansallisuuksien" eristämisen siunauksellisista vaikutuksista sangen heikot, jos niitä tarkastetaan tosioilojen valossa. Sitä varten sopii meidän taas palata niihin äs-

keisiin pieniin kansoihimme ja vielä kerran luoda pikainen

silmäys Skandinaavian maihin.

Seurailimme niiden historiaa ainoastaan viikinkiajoille asti. Kun etäisemmät ryöstettävät kansat myös järjestyivät voimakkaammiksi valtioiksi ja kehittivät puolustuslaitoksiaan, alkoi noilla ryöstöretkillä saaliin ja maineen sijasta tulla "päihin", joten niistä oli vähitellen luovuttava. Alituisista paikallisten ylimyksien ja heimopäällikköjen keskinäisistä tappeluista muodostuivat vihdoin Ruotsin, Norjan ja Tanskan valtakunnat, joiden rajat toisiaan vastaan ja muuallepäin myötäensä vaihtelivat, joko sotaonnen tai kuningasavioliittojen mukaan. Pitkien vuosisatojen kuluessa nämä kolme kansaa, jotka oikeastaan ovat vain saman kansan heimokuntia, kokivat parhaansa mukaan hävittää toistensa alueita ja viljelyksiä. Toisinaan niistä kaksi, joskus kaikki kolmekin, yhdistettiin saman valtikan alle. Mutta nämä yhtymiset eivät koskaan jääneet pysyväisiksi. Syntyi heiti riitä siitä, minkä maan ylimystölle ylin johtoasema kuuluisi, ja alettiin taas tappeluttaa kansoja. Ne olivat siksi tasaväkisiä, ettei yksikään voinut lopullisesti toistaan kukistaa. Joskus kuitenkin täytyi hakea joku naapuri avuksi pahinta kukkoilijaa kurissa pitämään.

Nämä ainaiset keskinäiset taistelut johtuivat valtalukon etuudesta, levottoman, ylpeän ylimystön, jonka elinkeinona oli hallitsemisen ja politiikan taikka sodan nimellä harjoitettu ryöstö. Kärsimään joutui säännöllisesti vain työtätekevä väestö niin voi-

tetussa kuin voittaneessakin maassa. Tämän väestön hyvinvoinnille, lisääntymiselle ja edistymiselle olisi ollut monin verroin edullisempi, jos nuo kolme "kansallista valtiota" olisivat kaiken tämän ajan olleet yhtenä "kansallisuuksien valtiona". Varmaan olisi niiden varallisuus nykyistä suurempi, yleinen valistus korkeampi ja samalla "alimman luokan osanotto henkiseen ja valtiolliseen elämään" paljokaampi ja tehokkaampi kuin nyt. Ehkäpä olisivat myös paremmin voineet torjua ympärillä olevain yhä voimakkaammiksi paisuvien naapurien valtiollisia ja kapitalistisia anastuspyyhteitä.

Vielä tänäkin päivänä luulisi niille kaikille edullisemmaksi yläpitää yhtä kuin kolmea armeijaa ja laivastoa, yhteistä hallintoa, edustuslaitosta, kuningashuonetta, konsulaatteja ulkomaille j.n.e., sillä ne ovat sangen kalliita leikkikaluja niin pienille ja köyhille maille. Siten säästyisi ei ainoastaan varoja, vaan myös paljon voimia, kykyä ja harrastusta hyödyllisempiin tarkotuksiin. Eikä siinä syrjästä katsoen näyttäisi olevan mitään voittamattomia esteitä. Joshan kaikkienkin maitten riistäjäluokat ovat yhtenä kansainvälisenä ryhmänä jokaisen maan riistettyjä luokkia vastaan, niin ovat näiden kolmen Skandinaavian maan työnteettäjät jo pitkän aikaa esiintyneet erikoisen kiinteänä liittona, johon työväki luonnollisesti on vastannut järjestymällä skandinaavialaista kokonaisuutta silmälläpitäen; puolittain skandinaavialaisen asemansa vuoksi on myös Suomi jonkun verran roikkunut mukana tässä niin työnteettäjain kuin -tekijäinkin järjestymisessä. Niin

on tapahtunut, että esim. Etelä-Ruotsin lakkoihin ei ole saatu rikkureita lähempää kuin Englannista; Pohjois-Ruotsin metsätöihin ja vuorikaivoksiin sekä Norjan kalastukseen on tosin vielä saatu halpaa työvoimaa Suomesta, mutta Tanskaan on halpa maanviljelystyöväki täytynyt joka vuosi tuottaa Puolasta ja Galitsiasta saakka.

Sivistyselämä näillä kolmella kansalla on tätä nykyä itse asiassa yhtainen. Niiden kielet ovat vain saman kielen murteita, siinä määrin että esim. allekirjottanut — muukalainen — ruotsinkielen eri murteita tuntevana on ei ainoastaan lukenut, vaan suomentanut tanskan- ja norjankielisiä teoksia koskaan näkemättä niiden kielten sanakirjoja tai kieliopeja. Niiden kirjallisuuksien eristäminen saattaa tosiaan vastata joitakin porvarillislipilaarisia ja kukaties myös sosialipatrioottisia yksilöllisyys-ihanteita, mutta kansainvälisellä sosialidemokratialla ei pitäisi olla mitään yhteistä sellaisten harrastuksien kanssa. Kerrotaan roomalaisen soturi-elostelijan Julius Cæsarin ajaessaan kurjan espanjalaiskylän lävitse, kun joku hänen seuralaisistaan arveli, että onkohan tuollakin kiistelyä etevämmyydestä, lausuneen: "Ennen ensimmäisenä tässä kylässä kuin toisena Roomassa". Samansuuntainen henkilökohtaisen etevämmyden tavoittelu ehkä saattaa kirjailija-, taiteilija- ja politikoitsija-elostelijan pitämään turvallisempänä pyrkiä ensimmäiselle sijalle yhdessä näistä kolmesta maasta kuin koko Skandinaavian ensimmäiseksi. Onhan keskenker-taisuuksilla suurempi mahdollisuus voittaa yksi kolmesta ensimmäisestä palkinnosta kuin se

ainoa palkinto, joka syntyisi nämä kolme yhdistämällä. Mutta se ainoa olisi kolmea vertaa arvokkaampi. Ja siihenpä se perustuu suurten sivistyskansojen etevämyyksiin, että keskenkertaisuudet jäävät varjoon: joka niiden piirissä haluaa nousta maineeseen, hänen täytyy jo olla jotakin. Pienempikin valo riittää häikäisemään silmät jossakin pimeässä nurkassa, mutta sen pitää olla suuri valo, joka himmentää kaikki pienemmät valot näkymättömiksi.

Mutta vaikka olenkin sitä mieltä, että kaikki Skandinaavian kansat olisivat niin taloudellisesti kuin henkisesti päässeet nykyistään pitemmälle, jos olisivat olleet yhtenä valtiona, en silti suinkaan tahdo ruveta mestaroimaan historian kulkua enkä väittää, että toisin olisi ollut parempi. Päinvastoin juuri näiden kansojen historia on minulle hyvänä todistuksena siitä, että maailmankehitys — jos sillä mitään tarkotusta on — ei erityisesti suosi jonkun yksityisen kansan etua, vaan pääsuunnaltaan tähtää koko ihmiskunnan edistykseen. En odota "Europan aivojen" pakkottuvan jollekin erikoiselle nurkalle, vaan luulen ja toivon niitä vast'edes, niinkuin tähänkin asti, tavattavan vähä kullakin suunnalla. Ne kulttuuririkukat, joita jonkun suotuisassa asemassa olevan riistäjäkansan etuoikeutetut luokat pystyvät aikaansaamaan, ovat minusta kuin keinotekoisessa lämmössä vaalittuja ansarikasveja, joille jos annetaan liaksi huomiota, tulevat varsinaiset ja todella tärkeät ulkoilmassa viljeltävät kasvit laiminlyötyä, ja joita sitäpaitsi usein on vaikea erottaa rikkaruohoista.

Työväen luokkataistelun kannalta mielestäni ei tule niinkään huolehtia siitä, kuinka eellimmäiset pääsisivät vieläkin pitemmälle, kuin siitä

että takimmaisit eivät jäisi kovin kauas jälelle.

Itsekunkin kansan omassa keskuudessa se merkitsee valistuksen levittämistä mahdollisimman laajoihin väestökerroksiin, ja kansainvälisesti se merkitsee sosialistisen toiminnan — luokkatietoisuuden ja järjestymisen — ulottamista alimmallakin portaalla olevain kansallisuuksien keskuuteen. Käytännölliset vaikeudet tällä alalla ovat tosin hyvin suuret ja niin monenlaatuiset, että parhaimmatkaan "näkijäme" tuskin ovat vielä niistä kaikista selvillä, mutta se seikka ei muuta toiseksi itse asiaa.

Kapitalistiluokka, jonka muodostavat kaikkien kansallisuuksien joko oma- tai vierasheimoiset riistäjät, on riistettäviin — s. o. kunkin maan työväenluokkaan — nähden jo nykyään täydellisesti kansainvälinen. Sen keskuudessa voi syntyä riitoja saaliin jaosta, mutta itse saalistamis- "oikeudesta" on koko luokka ihan yksimielistä. Isänmaallisuus- ja kansallisuusaatteita se ei tarvitse itseään varten, vaan eri maitten tahi saman maan eri kansallisuuksien kiihottamiseksi ylimääräisiin ponnistuksiin ja uhrautumisiin riistäjiensä hyväksi. Ennen vanhaan kelpasi samaan tarkotukseen uskonto: sen varjossa käytiin mitä julkeimmat ryöstö- ja kauppasodat, kuten esim. ristiretket itämaitten kauppalien avaamiseksi Italian mahtaville kaupparuhtinille. Mutta kaikkien kristillisten ja useimpain muidenkin us-

kontojen sielutieteellisenä pohjana on taivas ja helvetti. Jos niiden suhteen syntyy pätevää epäilystä, menettää uskonto heti "leipäotteensa" ihmisen henkiseen olemukseen. Kristinopin mukaan piti taivaan kuulua köyhille ja rikkaitten joutua helvettiin, jos eivät luopuneet omaisuudestaan. Kun valtaluoikka, jonka puolelta tätä oppia saarnattiin, yhä vain hankki lisää rikkauksia, siten ilmeisesti osottaen itse aikovansa sovinnolla jättää taivaan kenelle tahansa ja mielihyvällä tyytyä helvettiin; niin saattoi se tyhmemmänkin ajattelemaan, että tässä täytyy olla tekopeliä. Taivas ja helvetti joutuivat sekaisin, ja uskonnon valta joukkoihin oli mennyttä.

Mutta isänmaallisuus- ja kansallisuustaikojen lumouksesta voivat nykyaikana vasta harvat työväenluokan jäsenet vapautua. Suuri enemmistö ei vielä kykene näkemään, että se luokka, jonka taholta ja jonka eduksi näitä aatteita niin suuriäänisesti toimitetaan, itse viis' välittää mistään maista tai kansoista; että sotavarukselu ja sodankäynti ovat suurta makean leivän juhlaa sille luokalle yhtähyvin voitettussa kuin voittavassakin maassa; että ruokottominta ryöstöä itsekunkin maan työväestöä vastaan kykenee n. s. valtiollisen itsenäisyyden eli itsenäisen suojelustullipoliitiikan nojalla harjottamaan ainoastaan "oman kansallisen" pääoman nimellä kulkeva kansainvälisen kapitaalinsa osa. Meidän todelliset omistajamme ja riistäjämme eivät ole ainoastaan kuuoroja kaikille uhriensa kärsimyksille ja tunteettomia millekään ihmisille, ne eivät enää ole edes ihmishenkilöitä, vaan arvopapereita, jotka osake-

markkinoilla nopeasti siirtyvät kädestä käteen. Kaikkien niiden varassa elävien yhteinen etu vaatii, että niillä olisi niin suuri arvo kuin siinkin voidaan pusertaa koko maailman työläisten työstä. Ja tämän pusertamisen tehokainta järjestelyä varten ovat nykyaikaiset hallinnolliset laitokset olemassa. Jos missä työläiset alkavat käydä soveltumattomiksi äärimmäiseen puserrukseen, "valveutua", hankitaan niille ruoskaksi tahi niiden sijalle soveliaampaa, "pimeämpää", väkeä vaikka kuinka kaukaisista maista.

Kapitalistiselle riistolle ovat kansalliset valtiot jotensakin yhtä edulliset kuin kansallisuuksienkin valtiot, jos taloudellinen ja valtiollinen valta on kapitalistiluokan hallussa — ja se on niinkauan kuin tuotantolähteiden ja välineiden omistus on yksityisillä. Olkoon valtioitten rajoja kuinka taajassa tahansa ja olkoot tullirajat kuinka korkeat hyvänsä, aina löytyy kapitalistilla keinoja, että lakonrikkurit ja palkkojen polkijat pääsevät vapaasti kulkemaan maasta maahan. Korkeamman elintason puolesta taistelevalla työväestöllä ei ole muuta lopullisesti tepsivää puolustusohjelmaa kuin koettaa saada mukaansa samaan taisteluun nekin takapajulla olevat kansallisuudet, joita kapitalisti käyttää edistyneempien ruoskana.

Juuri tässä suhteessa on "kansallisuuksien valtiolla" erikoinen tehtävänsä, jota meillä Yhdysvalloissa ja Kanadassa eläneillä on ollut tilaisuus omin silmin tarkastella. Olemme nähneet ruoskan toisensa perästä menettävän notkeutensa kapitalistin kädessä, joten on täytynyt hankkia aina

uksia, norjempia. Oma kansallisuutemme, luokkatiedottomana ja järjestymättömänä ollessaan, on sekin suorittanut oppiaikansa kapitalistin ruoskana — "kunnialla", jota joissakin pimentolaispesissä vielä nytkin kaiholla muistellaan. Suomalaisen jälestä ovat samaa palvelusta tehneet italialaiset, slaavilaiset, keltaiset ja mustat, kukin vuorollaan. Ja tekevät vielä. Edistyneempienkin kansallisuuksien kesken onnistuu kapitalistin kansallisylypeyttä kutkuttamalla ylläpitää kilpailua työn joutuisuudessa ja uhkarohkeassa vaaroihin antautumisessa, kunnes vähitellen alkaa näin kilpaileville ryhmille selvetä, ettei tuollaisesta kilpailusta ole pienintäkään etua kellekään muulle kuin työn-teettäjälle, mutta ainoastaan vahinkoa kaikille työntekijöille. Itsesäilytysvaisto silloin pakottaa työläisiä järjestymään, ajaa eri kansallisuuksia samoihin järjestöihin. Sama syy myös pakottaa edistyneempiä huolehtimaan takapajulla olevain kansallisuuksien järjestämisestä. Kun nuo takapajulla olevat kansallisuudet samalla joutuvat kotimaissaankin yhä kiihtyvän kapitalistisen riiston alaisiksi, vähenvät ja loppuvat vihdoin kapitalistin ruoskavarastot. Jos kapitalistinen riisto saisi mielin määrin tehdä tehtävänsä aivan alkuasteilla olevissa "kansallisissa valtioissa", voisi se suuremmitta vaikeuksista tyyten murtaa sellaisten maitten työväen verraten heikon vastustuskyvyn. Ne heistä, jotka esim. Amerikkaan siirtyvät ja täällä joutuvat valko-ihaisia vastaan käytettäväksi ruoskaksi, ovat useissa tapauksissa kuitenkin oman kansallisuutensa edisty-

neintä ja vastustushaluisinta ainesta. Eivät ainakaan ihan mahdollittomia ottamaan jotain onkeensa kokemuksistaan, vertailemaan näkemiään ja kuuntelemaan opetuksiakin. Niin, ovat esiri. Amerikan länsirannikon kiinalaiset, hindut ja jaapanilaiset vilkkaassa vuorovaikutuksessa kukin kotimaansa — ja etupäässä sinne jääneiden tyytymättömien aineksien — kanssa. Niinpä on luonnollista, että Kiinassa, Intiassa ja Jaapanissa kytevää kapinahenkeä on liesottu tältä rannikolta käsin. Sekä Yhdysvalloissa että British Columbiassa on aasialaisten liittyminen tšekäläisten työväenjärjestöjen vaikutuspiiriin jo vakavan harkinnan alaisena molempiin puolin.

Näin tulevat "kansallisuuksien valtiot" olemaan enimmäkseen takapajulle jääneitten "kansallisten valtioitten" työväestön opiskelupaikkoina, sen kehittäjinä luokkataisteluun kykeneväksi omissa kotimaissaankin.

Samaten kuin kapitalisti voi kansallisuus-ennakkoluuloja käyttä kiihottaakseen kilpailua työnteossa tahi ratkaistakseen työtaistelut itselleen edullisesti, onnistuu hänen myös juuri niiden avulla

synnyttää sotia

eri valtioitten välillä, milloin hänen etunsa sitä vaativat. Tov. Kautsky itse myöntää olevan "tärkeintä kaikille kansoille", että nykyisen sodan jälestä tulisi pysyväinen rauha, sellainen "että se poistaisi sodan syyt" — samassa hengenvadossa, kun juuri on päässyt puhumasta kansojen autuaaksitekevistä valtiollisen "itsenäisyyden hengestä". moittimasta tämän "itsenäisyyden

loukkaamista” ja hyväksyvällä äänellä puhumasta “oman itsenäisyyden puolustamisesta”!

Valtiollisen itsenäisyyden säilyttämisspyrkimys edellyttää pienille kansoille ylivoimaista sotavarustelua, kaikkien henkisten ja aineellisten edistysrienteiden kustannuksella. Varustautuminen herättää epäluuloa naapureissa ja on siten pysyväinen sodan aihe. Hyökkäystä ja puolustusta on useimmiten mahdoton erottaa toisistaan: joskus sattuu itse tahi sattuu joku naapureista sellaiseen asemaan, jossa “hyökkäys on paras puolustus”. Eikä pienten kansojen sotavarustukset, niin raskaat kuin ne heille ovatkin, kuitenkaan riitä turvaamaan niiden valtiollista ja taloudellista itsenäisyyttä, milloin ne joutuvat suurempien ja voimakkaampien valtakuntien etujen tielle. Siitä ovat tuoreimpana esimerkkinä kaikki Euroopan nykyiset pienet “kansalliset valtiot”, niin soatakäyvät kuin puolueettomatkin. Hiukan vanhempi, mutta hyvin kuvaava esimerkki oli Etelä-Afrikan pienten boeri-tasavaltojen kohtalo. Niiden väestö oli taistelukuntoista ja varakasta, luki raamattua, orjuutti ja metsästeli kafferilaisia. Mutta heidän maassaan oli kultakaivantoja, joita he käyttivät jumalisen saiturin säästäväisyydellä. Sitäpä ei ahnas kapitalistinen aikakautemme suvaitse. Ei mikään kansa saa rauhassa istua aarteillaan — ei edes raamattu kourassa, — kuin koira heinäkuorman päällä: ellei käytä niitä itse taikka anna muiden käyttää. Nyt ovat boerien vanhat kaivannot Brittiläisen valtakunnan tuottavin kulta-alue, ja boerien enemmistö uuteen, itse asiassa jotensakin entisen kaltaiseen,

asemaansa niin tyytyväistä, että vasta muutamain vuosien kuluttua ovat miltei omasta tahdostaan lähteneet taistelemaan askeisten vihollistensa puolesta. Työväenluokan asema sekä entisissä että nykyisissä oloissa liepee yhtä kurja, mutta kapitalistisen riiston kiihtyessä kärjistyy luokkataistelukin, ja kaikesta päättäen kehittyy nykyisestä Etelä-Afrikan eri kansallisuuksien tasavallasta yksi opisto lisää Aasian kansojen kapinallisille aineksille.

Näin kauas Euroopasta jouduttuamme on sopiva tilaisuus samalla kosketella тов. Tainion mielestä myös suuremmille esimerkiksi kelpaavia Austraalian valtioita. Minun ei tarvitsisi, jos en tahtois, ollenkaan hyväksyä niitä “pienien maiden” joukkoon, ne kun käsittävät kokonaisen maanosan; eivätkä sikäläisen liittokunnan eri valtiot ole syntyneet kansallisuus-eroavaisuuksien perusteella, vaan maantieteellisten suhteitten, eri osissa mannerta olevain satamapaikkojen ja niihin muodostuneitten asutuskuskuksien mukaan. Väestö on kaikkialla samanlaista sekakansaa kuin Kanadassa ja Yhdysvalloissakin, mutta yhtenäisemmin brittiläisvoittoista. Koko liittokunnalla, saatikka sen eri valtioilla, ei ole valtiollista, vielä vähemmän taloudellista itsenäisyyttä; Austraaliahan on vain Brittiläisvaltakunnan osa. Mutta minä myönnän, että Austraalian työväestöllä on esimerkiksi kelpaavia ennätysiksi, joita se hyvin luultavasti ei olisi saavuttanut, jos se ei olisi ollut tuossa meriäntakaisessa erikoisasemassaan.

Sitäpaitsi voin arvata, mikä тов. Tainiota Austraalian val-

tioitten kansallisessa politiikassa erityisesti miellyttää: työväen unioitten on sitkeällä taistelulla onnistunut melkein täydellisesti sulkea maa halpapalkkaiselta kiinalaiselta, hindulaiselta, jaapanilaiselta ja polyneesialaiselta orjatyöltä. Niin on työpalkat voitu pitää verraten korkeina, työolot siedettävänä ja saatu edullisia työväenlakeja. Mutta se on osaksi tapahtunut maan taloudellisen kehityksen kustannuksella. Siellä on, näet, laajoja alueita, joilla vallitsee sellainen ilmasto, ettei valkoinen väestö siinä voi edullisesti työskennellä. Meikäläisissä (Kanadan) porvarillisissa lehdissä olen esim. nähnyt haitteita, ja ehkä liioteltuja, valituksia siitä, että Australiian "valkoisena" pitäminen — joka mukamas kyllä hyväksytään itse periaatteena — ei päästä Kveenslandin sokerituotantoa kohoamaan suunnillekaan semmoiseksi kuin mihin siellä olisi edellytyksiä; tosiu se nyt jo on huomattavan suuri, mutta jos polyneesialaisia saisi käyttää, olisi se helposti satakertainen. Niin väitetään — ja sellaiset väitteet sattuvat sellaisiin korviin, missä ne vaikuttavat ratkaisevasti. Tämän sodan ajalla on Jaapanin kapitalistisesti vaikutusvaltaisimissa lehdissä avoimesti kirjoitettu, että eipä se Englanti — niin liittolainen kuin onkin — näy olevankaan niin voimakas kuin luultiin: Jaapani voi sentähden huoletti ryhtyä avaamaan Australiiaa siirtolaisuudelleen ja kaupalleen. Niin nopsia ne ovat oppimaan nuo "pienet keltaset pirut", jotka vasta 60—70 vuotta sitten näkivät oman maansa ja Kiinan samalla tavalla väkisin avattavan europalaiselle kapitalismille. Tämän vaaran ovat

austraalialaiset itsekin kyllä oivaltaneet ja sen varalta ruvenneet puuhaamaan Uuden Seelannin ja Kanadan kanssa yhteistä Tyynenmeren laivastoa. Sitä varmemmin siitä aikanaan sota syntyy.

Vaikeata on ennakoita lähteä arvailemaan, ketä kaikkia tuohon sotaan sotkeutuisi ja millä lailla siinä voimasuhteet järjestyisivät. Tähänastisesta kapitalistisesta kehityksestä olen vain saanut sen käsityksen, että mitään maata ei ajan pitkään voida pitää muista eristettynä. Koko pallon kaikki tuotantolähteet täytyy tulla koko ihmiskunnan hyväksi. Jos Australiian työväenluokan yksityisetu vaikuttaa ehkäisevästi maan taloudelliseen kehitykseen, eli jos kotimainen kapitalismi ei työväen vastarinnan takia pysty kehittämään maan tulolähteitä, tulee ulkomainen sen tekemään ennemmin taikka myöhemmin. Onhan esim. Meksiko aivan äsken yrittänyt näyttää suuremmille maille hyvää esimerkkiä julistamalla perustuslaissa tuotantolähteet kansallisuusomaisuudeksi, 8-tuntisen työpäivän ja maksuttoman oikeudenkäynnin. Mutta eipä suurempi naapuri, Yhdysvallat, aio antaa tuon "kansallisen valtion" niin vain omin päinsä järjestellä sisäisiä olojaan. Meksikoon on jo paljon sijoitettu ulkomaista pääomaa ja sinne nähdään voitavan edullisesti sijoittaa sitä yhä enemmän, joten kansainvälinen kapitalismi kyllä tulee pitämään huolen siitä, ettei Meksiko pääse siirtymään sosialismin aikakautteen kovin paljoa ennemmin kuin muu maailma.

Koko maailma alkaa jo olla niin likeisissä liikeväleissä keskenään, että ihmiskunnan edis-

tyksen täytyy tapahtua jotakuinkin yhden tasan. Jos joku lähtee kovin paljo edelle harppaamaan, sitä siepataan koivesta kiinni; joka taas aikoo jäädä tiepuoleen torkkumaan, sitä ravistetaan niskasta, kunnes herää. Ja molemmat temput suoritetaan usein sangen kovakätisesti ja hyvin perinpohjaisesti.

Niinkuin esim. nykyisessä Europan "sivistystaistelussa". Näyttää tosiaan ihan järjettömältä ja tarkotuksettomalta, että Europan edistyneimmät sivistyskansat rupeavat asian alkain hävittämään kaikkea mitä vuosisatojen ponnistuksilla ovat aikaan saaneet, palautuen itse ja pakottaen toisensa palautumaan jo kauan sitten voitetulle raakalais-

kannalle. Jos en tahdo kieltää maailman historiassa olevan mitään tarkotuksellisuutta, en voi tällaista ilmiötä selittää muuten kuin että jonkunlainen "hyötyvesojen leikkely" on välttämätön, ennenkuin voidaan ajatella Europan Yhdysvaltoihin ottaa mukaan Itä- ja Kaakkois-Europan kansoja, joiden kehityksen mongoolien ja turkkilaisten valloitus aikoinaan pysäytti moneksi pitkäksi vuosisadaksi, muun Europan mennessä eteenpäin. Tiihän tuo suunniteltu valtioliitto voisi tulla vähääkään yhtenäiseksi, jos sen jäseniksi aiotut kansallisuudet eivät elä edes samaa vuosituhatta.

Sointula, B. C., maalisk. 1917.
A. B. Mäkelä.

"Kansun kästi kohoaa."